

HAGAR – ŽENA OPUŠTĚNÁ MUŽEM

Ženy mohou být opuštěné, protože od nich manžel odešel nebo ony odešly od něj. Mohou být opuštěné, protože jim manžel zemřel, protože nikdy manžela neměly nebo se ve svobodě rozhodly žít samy, ale také proto, že oba žijí vedle sebe, a ne spolu. Důvody mohou být rozmanité, podobně jako je rozmanitý život.

Světová literatura i realita všedního života je plná těchto opuštěných žen a vždy bylo, je a bude, že se lidé rozcházejí a jeden druhého opouštějí. Necítím se být kompetentní a ani vlastní zkušenost mi nedovolí zabývat se příčinami, pohnutkami, motivy a už vůbec ne způsoby řešení těchto složitých a těžkých situací. My ženy v nich obvykle naříkáme a pak obviňujeme sebe i druhého, abychom se nakonec vydaly hledat sebe samu a to, co nám a z nás zbylo.

Starozákonním příkladem opuštěné ženy je Abrahamova otrokyně Hagar. Její příběh je na rozdíl od příběhů světové literatury o to cennější, že popisuje, jak do její situace zvláštním způsobem vstupuje Bůh. Podívejme se v těchto souvislostech na její životní cestu zblízka.

Abrahamova žena Sára byla neplodná a podle tehdejších zvyklostí umožnila své otrokyni Hagar, aby jejímu muži porodila dítě. Když Hagar otěhotněla, přestala si své paní vážit. Abraham se Sáry zastal a řekl jí: „Hle, otrokyně je v tvých rukou, nalož s ní, jak uznáš za vhodné.“ (Ex 16,6) Sára pak začala nakládat s Hagarou tak tvrdě, že ta od ní utekla.

Když se v boji o náklonnost muže objeví jiná žena, je to smutná situace. Místo aby se jedna zaradovala ze síly a krásy druhé a měla na ní podíl, podobně jako ženy spojuje jejich ženství a dar být nositelkami života, stanou se soupeřkami a jedna druhé svou sílu a převahu dokazují.

Když pak Hagar seděla v poušti nad pramenem vody, řekl jí Hospodinův posel: „Navrať se ke své paní a pokoř se pod její ruku.“ Na první pohled by se zdál příkaz anděla absurdní, kdyby nenásledovala slova: „Velice rozmnožím tvé potomstvo (...) porodíš syna a dáš mu jméno Izmael (to je Bůh slyší), protože Hospodin tě ve tvém pokoreniu slyšel.“ (Ex 16,9–11) Hagar se stala obětí a jako oběť se právem cítila. Ale po tomto příslibu už si jako oběť připadat nemusí. Dostala potvrzení vlastní hodnoty, která převyšuje spleť vztahů kolem ní. Odtud může čerpat sílu a s noblesou a s vědomím vlastní ceny, která je nepokořitelná, se pokořit před svou paní.

Podobný způsob náhledu na situaci může mít také opuštěná žena. Má na vybranou – může přijmout roli oběti, nebo začít hledat svou hodnotu. Stát se obětí je snazší, protože být obětí v sobě nese možnost někoho obvinít, někoho potrestat, ale také být zázračně osvobozena zásahem zvnějšku. Role oběti však není pro druhé příjemná, protože kolem sebe obvykle šíří atmosféru úzkostlivosti, sklíčenosti a špatného svědomí.

EVA MUROŇOVÁ – JE V DANÁ, MÁ 3 DĚTI.

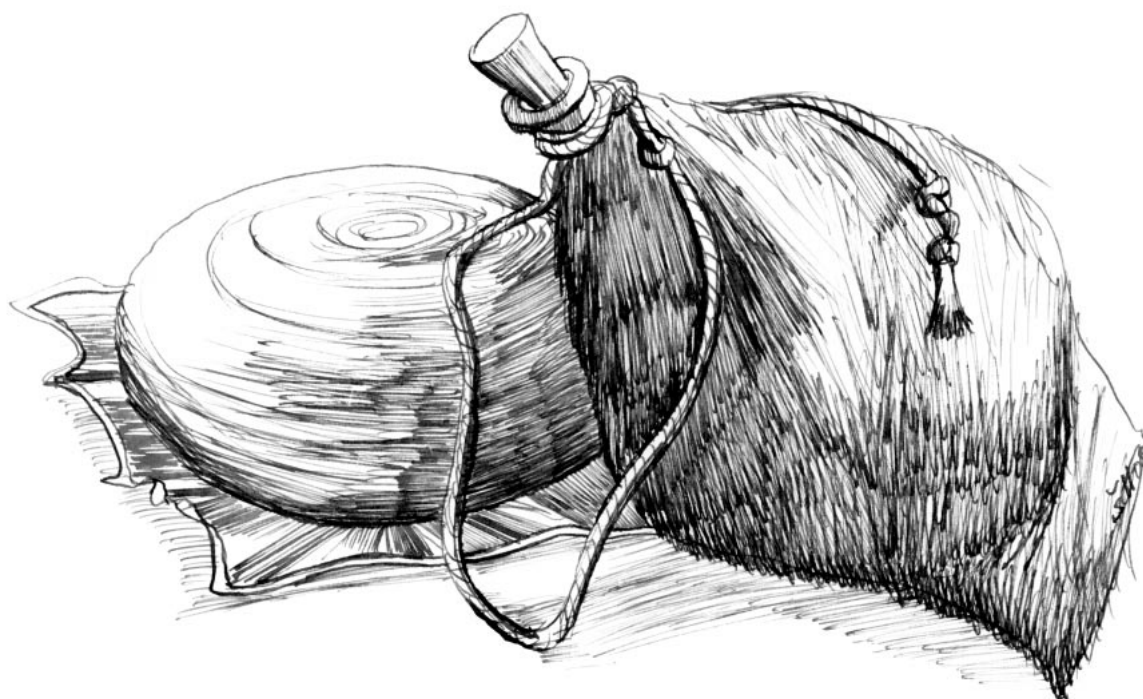
JE ZAMĚSTNANÁ V KATECHETICKÉM A PEDAGOGICKÉM CENTRU PŘI OSTRAVSKO-OPAVSKÉM BISKUPSTVÍ. ASI 15 LET KATECHETICKY PRACUJE S DĚTI.

Hagar se vrací s Bohem potvrzenou sebedůvěrou, kterou nese sama v sobě. Nese v sobě Boží zaslíbení, které je nezničitelné a nad kterým nemá moc ani lidské slovo ani jednání. Ženy, které se vydaly na tuto cestu a v situacích, kdy zůstaly samy, se učí stát na vlastních nohou, mají šanci stát se opravdu samy sebou a nejen být samy sebou prostřednictvím muže.

Velkou roli hrály v dějinách minulého století ženy v dobách, kdy bylo po válce nebo když se v padesátých letech ocitlo mnoho mužů ve vězeních. Mnoho žen v těch dobách dokázalo nejen žít samo, ale také přijmout úkoly mužů tam, kde po nich zůstala prázdná místa, a vybudovat pro další generace nový domov a potřebné zázemí. S vědomím vlastní hodnoty se v jejich houževnatosti a vytrvalosti ukázalo cosi z Hagariny vnitřní síly, která se vrací nedotknutelná do ponižující situace. Příběh však nekončí – o pár stránek dál se kupodivu opakuje s ještě větší intenzitou (Ex 21).

Když se Sáře narodil vlastní syn, neuměla unést mužovu přízeň k Hagarinu synovi a z žen se opět stávají sokyně bojující o dědictví a o budoucnost svých dětí.

Abraham se tím velmi trápil a nakonec s důvěrou v Boží příslib, že z obou jeho synů vzejde velké potomstvo, poslechl žádost Sáry, dal Hagaře chléb a měch vody, vložil jí dítě na ramena a propustil ji. Hagar opět prohrává. Bloudí po poušti, a když jí došla voda, odložila dítě, usedla opodál a rozplakala se, protože se nemohla dívat, jak její dítě umírá. Pak Bůh uslyšel hlas

**LIDÉ SE MOHOU PONIŽIT, ZRANIT,
OPUSTIT, ALE NEMOHOU SI DRUHÉHO
ANI PŘIVLASTNIT ANI JEJ POPŘÍT.**

chlapce a otevřel Hagaře oči. Spatřila studnu s vodou, šla a dala chlapci napít. Bůh s ním zůstal a ona o chlapce dál pečovala.

Bůh zůstává s člověkem stále, i když je právě zraněn odchodem blízkého člověka nebo má pocit, že jej všichni včetně toho, kdo při něm dosud věrně stál, opustili. Zranění mívá obvykle podobu sebeobvinění vyjadřované větou: „Nejsem dost dobrá.“ „Kde jsem udělala chybu?“

Anděl Hagaře otevřel oči, aby jí ukázal, že není opuštěná a že má v sobě pramen, ze kterého může čerpat sílu. Ten pramen není závislý na muži ani na nikom druhém. Její bytí se definuje z vlastní jedinečnosti, která je Bohem darovaná.

Situace Hagary není dnes ženám vzdálená. Když je muž opustí kvůli jiné ženě nebo si jí nevšímá kvůli práci nebo vlastní důležitosti, cítí se často jako otrokyně, které využil, a teď už je nepotřebuje, protože na jejich místo přichází někdo jiný – zajímavější, sympatičtější. Připadají si jako otrokyně, které se staraly o děti, o domácí, oblečení, jídlo a teď jsou vyhnány do pouště, protože jsou najednou nepotřebné. Na poušti bývá hlad a žízeň po přízni a lásce. Je těžké znovu uvěřit

v sebe a svou vlastní hodnotu a nestát se ani obětí čekající na vysvobození, ani agresivní ženou s negativním postojem ke všem mužům bez rozdílu, která teď už dobře ví, že jsou všichni stejní, nezodpovědní a jde jim o sex, vlastní pohodlí a prospěch.

Je těžké nedívat se v takové krizi do minulosti, ale začít ji přetvářet a rozvíjet tak, aby z ní člověk vyšel posílen. Kde se dnes dá setkat s andělem, který otevírá oči a ukazuje pramen?

Židovský filosof Martin Buber řekl, že člověk se stává „já“ skrze „ty“. Dnes často bývají tímto sebepotvrzujícím „ty“ přítelkyně, které něčím podobným už prošly a umí zprostředkovat pocit, že i když se člověk cítí bezcenný, poníženy a opuštěny, tak není bezcenný. Umí ženě sdělit, že je samostatná bytost a že není jen ženou svého muže.

Cestu ke studni může ukázat také kniha, nenadálá situace, kterou člověk dokáže elegantně vyřešit, nebo také chvíle samoty a vnitřního usebrání myšlenek.

Ženám, které ovdověly, se obvykle stává jejich andělem právě jejich manžel, se kterým nepřestávají hovořit ve starostech, radostech i ve svých pochybnostech.

Na příběhu Hagary – ženy opuštěné mužem – se můžeme naučit, jak ani v nejtěžších životních situacích a bolestech nepropadnout ani sebelítosti, ani nenávisti, ale jak vzít svůj život do vlastních rukou a učit se pít ze studny vlastního života.

Lidé se mohou ponižit, zranit, opustit, ale nemohou si druhého ani přivlastnit ani jej popřít. V každém člověku je pramen, který nevyschne, který přemůže vnější i vnitřní zranění a který přemáhá i samotnou smrt.

Literatura:

Jarosch, L., Grün, A., *Königin und wilde Frau.*

Lebe, was Du bist! Vier-Türme GmbH-Verlag, Münsterschwarzach, 2005.